# ARREST VAN HET HOF (Eerste kamer)
23 april 1986 *

In zaak 153/84,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Bundessozialgericht, in het aldaar aanhangig geding tussen

**Antonio Ferraioli,** te München,

en

**Deutsche Bundespost,**

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van artikel 76 van verordening nr. 1408/71 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB 1971, L 149, blz. 2),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

samengesteld als volgt: R. Joliet, kamerpresident, G. Bosco en T. F. O'Higgins, rechters,

advocaat-generaal: M. Darmon
griffier: H. A. Rühl, hoofdadministrateur

gelet op de opmerkingen van:

— Antonio Ferraioli, verzoeker in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door J. Stahlberg, advocaat te München,

— de regering van de Bondsrepubliek Duitsland, vertegenwoordigd door M. Seidel en E. Röder als gemachtigden,

* Procestaal: Duits.

— de regering van de Italiaanse Republiek, vertegenwoordigd door L. Ferrari Bravo, hoofd van de afdeling Diplomatieke geschillen, als gemachtigde, bijgestaan door O. Fiumara, avvocato dello Stato,

— de Commissie van de Europese Gemeenschappen, voor de schriftelijke procedure vertegenwoordigd door M. Beschel, lid van haar juridische dienst, en ter terechtzitting door haar juridisch adviseur P. Karpenstein,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 23 januari 1986,

het navolgende

ARREST

(omissis)

## In rechte

1 Bij beschikking van 25 april 1984, ingekomen ten Hove op 19 juni daaraanvolgend, heeft het Bundessozialgericht krachtens artikel 177 EEG-Verdrag drie prejudiciële vragen gesteld over de uitlegging van artikel 76 van verordening nr. 1408/71 van de Raad betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB 1971, L 149, blz. 2).

2 Deze vragen zijn gerezen in een beroep tot nietigverklaring van een beschikking van de Deutsche Bundespost, waarbij de voorheen aan verzoeker in het hoofdgeding toegekende kinderbijslag werd ingetrokken.

3 Verzoeker in het hoofdgeding, Ferraioli, van Italiaanse nationaliteit (hierna: verzoeker), werkt sinds 1961 voor verweerster in het hoofdgeding, de Deutsche Bundespost (hierna: verweerster). Zijn vrouw en zijn drie kinderen, Anna (geboren op 12 april 1962), Michele (geboren op 13 september 1963) en Salvatore (geboren op 14 januari 1969) wonen in Italië.

4 Tot 1 mei 1979 ontving verzoeker voor zijn kinderen kinderbijslag overeenkomstig het Bundeskindergeldgezetz (de Duitse kinderbijslagwet). Toen verweerster vernam dat verzoekers echtgenote sinds 1971 in Italië in loondienst werkzaam was, trok zij bij beschikking van 22 mei 1979 de kinderbijslag met ingang van 1 mei 1979 in. Later kwam zij op deze beschikking terug met de overweging, dat de aanspraak op Italiaanse kinderbijslag eindigde wanneer het kind de leeftijd van zestien jaar bereikte; zij kende echter enkel kinderbijslag toe voor Anna, tot 30 april 1980, en voor Michele, vanaf oktober 1979.

5 Na een vruchteloze klacht tegen verweersters beschikking, stelde verzoeker beroep in bij het Sozialgericht te München, waar hij voor zijn zoon Michele vanaf 1 mei tot 30 september 1979 en voor Salvatore met ingang van 1 mei 1979 kinderbijslag vorderde ten belope van het verschil tussen de kinderbijslag waarop zijn echtgenote overeenkomstig de Italiaanse wetgeving recht had en de bijslag krachtens § 10 van het Bundeskindergeldgesetz, vermeerderd met wettelijke rente. Het Sozialgericht kende deze vordering integraal toe; deze beslissing werd in hoger beroep door het Bayerische Landessozialgericht bekrachtigd. Verweerster heeft daarop beroep in „Revision" ingesteld bij het Bundessozialgericht.

6 Van oordeel dat dit geding een vraag aan de orde stelt over de uitlegging van het gemeenschapsrecht, heeft het Bundessozialgericht de behandeling van de zaak geschorst totdat het Hof uitspraak zal hebben gedaan over de volgende prejudiciële vragen:

„1) Geldt artikel 76 van verordening (EEG) nr. 1408/71 ook voor gevallen waarin op grond van verrichte beroepswerkzaamheden verschuldigde gezins- of kinderbijslagen in de Lid-Staat waarin de gezinsleden wonen, ingevolge de wettelijke regeling van deze staat niet worden uitbetaald om de enkele reden dat de ouder die er recht op heeft, ze niet heeft aangevraagd ?

2) Worden krachtens artikel 76 van verordening (EEG) nr. 1408/71 de gezinsbijslagen die ingevolge artikel 73 van de verordening aan een ouder zijn verschuldigd in de staat waar deze werkzaam is, in volle omvang geschorst of slechts tot het bedrag dat in de woonstaat van de overige gezinsleden op grond van beroepswerkzaamheden van de andere ouder aan gezinsbijslag verschuldigd is ?

3) Moet ingevolge artikel 76 van verordening (EEG) nr. 1408/71 volledige schorsing ook dan plaatsvinden, wanneer de bijslaggerechtigde ouder naar nationaal recht (hier: het Bundeskindergeldgesetz) bij samenloop met een gelijksoortige buitenlandse gezinsbijslag aanspraak behoudt op een bedrag ter hoogte van het verschil [tussen de twee uitkeringen] ?"

7 Tijdens de procedure voor het Hof zijn opmerkingen gemaakt door verzoeker, de regering van de Bondsrepubliek Duitsland, de Italiaanse regering en de Commissie.

8 Het in de vragen bedoelde artikel 73 van verordening nr. 1408/71 bepaalt, dat een werknemer voor zijn gezinsleden die op het grondgebied van een andere Lid-Staat wonen, recht heeft op de gezinsbijslagen waarin de wettelijke regeling van de Lid-Staat van tewerkstelling voorziet, alsof die gezinsleden op het grondgebied van deze staat woonden.

9 Artikel 76 van de verordening bepaalt, dat dit recht wordt geschorst indien krachtens de wettelijke regeling van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de gezinsleden wonen, op grond van verrichte beroepswerkzaamheden eveneens gezins- of kinderbijslagen verschuldigd zijn.

10 Verzoeker stelt, dat wanneer in een door artikel 76 van verordening nr. 1408/71 beheerst geval het bedrag van de gezins- of kinderbijslagen, dat in de Lid-Staat van de woonplaats daadwerkelijk wordt betaald aan de aldaar werkzame ouder, lager is dan het bedrag dat aan de andere ouder als migrerende werknemer in de Lid-Staat van tewerkstelling voor dezelfde kinderen en voor hetzelfde tijdvak verschuldigd is op grond van het nationale recht in samenhang met het gemeenschapsrecht, deze migrerende werknemer in de staat van tewerkstelling zijn recht op kinderbijslag behoudt en hij van het bevoegde orgaan van die staat het verschil kan verlangen tussen de bijslag van de staat van de woonplaats en die van de staat van tewerkstelling.

11 De regering van de Bondsrepubliek Duitsland merkt op, dat de kinderbijslag in beginsel ten laste moet komen van de staat waar de migrerende werknemer is tewerkgesteld; wanneer evenwel de echtgeno(o)t(e) in een andere Lid-Staat beroepswerkzaamheden verricht, waardoor beide staten profiteren van de beroepswerkzaamheden van de ouders en belasting en sociale bijdragen ontvangen, dan moet de staat waar de kinderen wonen, de kinderbijslag betalen. De Duitse regering

stelt dan ook voor om de tweede vraag in die zin te beantwoorden, dat het recht op kinderbijslag in de staat van tewerkstelling in volle omvang moet worden geschorst.

12 De Italiaanse regering stelt, dat verzoekers echtgenote bij gebreke van een aanvraag hiertoe in Italië geen recht had op kinderbijslag, ook al had zij hierop in theorie wel aanspraak kunnen maken; het orgaan dat belast is met de betaling van bijslag aan de man, heeft niet te beoordelen of diens echtgenote op grond van het nationale recht van de staat waar zij woont, aanspraak heeft op kinderbijslag, doch moet enkel verifiëren of in die Lid-Staat daadwerkelijk bijslag is betaald. De vraag of de in de andere Lid-Staat werkzame ouder het verschil kan verlangen tussen de bijslag waarop hij in deze staat recht heeft en de lagere bijslag die toekomt aan de ouder die werkzaam is in de staat waar de kinderen wonen, moet volgens haar bevestigend worden beantwoord, ongeacht of de bijslag enkel op grond van het gemeenschapsrecht verschuldigd is dan wel enkel op grond van de nationale wetgeving van de staat waar deze ouder werkt.

13 Volgens de Commissie moet artikel 76 van verordening nr. 1408/71 in die zin worden uitgelegd, dat het recht op krachtens artikel 73 van de verordening verschuldigde gezinsbijslag slechts wordt geschorst, indien in de staat waar de kinderen wonen daadwerkelijk is voldaan aan alle materiële en formele voorwaarden voor toekenning van kinderbijslag; derhalve moet in voorkomend geval een uitkering zijn aangevraagd. Een recht op gezins- of kinderbijslag krachtens artikel 73 van verordening nr. 1408/71 zou ingevolge artikel 76 slechts worden geschorst tot het bedrag van de gezins- of kinderbijslag waarop krachtens de bepalingen van de Lid-Staat waar de gezinsleden wonen, aanspraak bestaat op grond van verrichte beroepswerkzaamheden.

## De eerste vraag

14 Het probleem dat in de eerste vraag wordt opgeworpen, is door het Hof reeds behandeld in zijn arrest van 13 november 1984 (zaak 191/83, Salzano, Jurispr. 1984, blz. 3741), dat betrekking had op de echtgenoot van een migrerende werknemer, die het door de wetgeving van het land van zijn woonplaats vereiste verzoek om kinderbijslag niet had ingediend. In dit arrest heeft het Hof voor recht verklaard, dat het recht op kinderbijslag die ingevolge artikel 73 van verordening nr. 1408/71 verschuldigd is in de Lid-Staat van tewerkstelling van een van beide ouders, niet wordt geschorst wanneer de andere ouder met de kinderen in een andere Lid-Staat woont en aldaar beroepswerkzaamheden verricht, doch voor de kinderen geen kinderbijslag ontvangt omdat niet is voldaan aan alle in de wetge-

ving van die Lid-Staat gestelde voorwaarden voor de daadwerkelijke toekenning van die bijslag. Blijkens de rechtsoverwegingen in deze zaak gaat het bij die voorwaarden zowel om materiële als formele voorwaarden, die worden gesteld in de wetgeving van de Lid-Staat waar de kinderen wonen en waartoe in het betrokken geval juist de voorwaarde van een voorafgaande aanvraag behoorde.

15 Op de eerste vraag dient dan ook te worden geantwoord, dat het recht op kinderbijslag die ingevolge artikel 73 van verordening nr. 1408/71 verschuldigd is in de Lid-Staat van tewerkstelling van een van beide ouders, niet op grond van artikel 76 van die verordening wordt geschorst wanneer de andere ouder met de kinderen in een andere Lid-Staat woont en aldaar beroepswerkzaamheden verricht, doch voor de kinderen geen kinderbijslag ontvangt omdat niet is voldaan aan alle in de wetgeving van die Lid-Staat gestelde voorwaarden voor de daadwerkelijke toekenning van die bijslag.

**De tweede vraag**

16 Met het oog op de beantwoording van de tweede vraag moet erop worden gewezen dat, gelijk het Hof reeds meermaals heeft vastgesteld, het met artikel 51 beoogde doel, een vrij verkeer van werknemers tot stand te brengen, bepalend is voor de uitlegging van de verordeningen die de Raad op het gebied van de sociale zekerheid van migrerende werknemers heeft vastgesteld.

17 Men kan dan ook niet zonder miskenning van dit beginsel artikel 76 van verordening nr. 1408/71 aldus toepassen, dat de werknemer zijn recht op de gunstigste bijslag verliest doordat de bijslag van één Lid-Staat wordt vervangen door de bijslag die door een andere Lid-Staat verschuldigd is.

18 Geheel in deze lijn overwoog het Hof in het arrest van 12 juni 1980 (zaak 733/79, Laterza, Jurispr. 1980, blz. 1915), dat de leidende beginselen van verordening nr. 1408/71 vergen dat, zo het bedrag van de uitkeringen in de Lid-Staat van de woonplaats lager is dan dat van de door de andere uitkeringsplichtige Lid-Staat toegekende uitkering, de werknemer de hoogste uitkering blijft genieten en van het bevoegde orgaan van deze laatste Lid-Staat een aanvullende bijslag ontvangt ten belope van het verschil tussen de twee bedragen.

19 Om deze redenen dient op de tweede vraag te worden geantwoord, dat artikel 76 van verordening nr. 1408/71 aldus moet worden uitgelegd, dat het recht op kinderbijslag die ingevolge artikel 73 van deze verordening door de Lid-Staat van tewerkstelling aan een der ouders verschuldigd is, slechts wordt geschorst ten belope van het bedrag van gelijksoortige uitkeringen die daadwerkelijk worden betaald in de Lid-Staat waar de gezinsleden wonen. Wanneer de in de Lid-Staat van de woonplaats daadwerkelijk ontvangen kinderbijslag lager is dan de in de wetgeving van de andere Lid-Staat voorziene bijslag, kan de werknemer van het bevoegde orgaan van laatstgenoemde staat een aanvullende bijslag vorderen, ten belope van het verschil tussen beide bedragen.

**De derde vraag**

20 Gelet op het antwoord op de tweede vraag, behoeft de derde niet meer te worden beantwoord.

**Kosten**

21 De kosten door de Duitse en de Italiaanse regering en door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

uitspraak doende op de door het Bundessozialgericht bij beschikking van 25 april 1984 gestelde vragen, verklaart voor recht:

**1) Het recht op kinderbijslag die ingevolge artikel 73 van verordening nr. 1408/71 verschuldigd is in de Lid-Staat van tewerkstelling van een van beide ouders, wordt niet overeenkomstig artikel 76 van die verordening geschorst**

**wanneer de andere ouder met de kinderen in een andere Lid-Staat woont en aldaar beroepswerkzaamheden verricht, doch voor de kinderen geen kinderbijslag ontvangt omdat niet is voldaan aan alle in de wetgeving van die Lid-Staat gestelde voorwaarden voor de daadwerkelijke toekenning van die bijslag.**

2) **Artikel 76 van verordening nr. 1408/71 moet aldus worden uitgelegd, dat het recht op kinderbijslag die ingevolge artikel 73 van deze verordening aan een der ouders door de Lid-Staat van tewerkstelling verschuldigd is, slechts wordt geschorst ten belope van het bedrag van gelijksoortige uitkeringen die daadwerkelijk worden betaald in de Lid-Staat waar de gezinsleden wonen. Wanneer de in de Lid-Staat van de woonplaats daadwerkelijk ontvangen kinderbijslag lager is dan de in de wetgeving van de andere Lid-Staat voorziene bijslag, kan de werknemer van het bevoegde orgaan van laatstgenoemde staat een aanvullende bijslag vorderen, ten belope van het verschil tussen beide bedragen.**

Joliet Bosco O'Higgins

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 23 april 1986.

De griffier

P. Heim

De president van de Eerste kamer

R. Joliet